

תמוז תשפ"ב, יולי 2022

חוזר מפמ"ר באזרחות תשפ"ג

שורשים וכנפיים / אמנון שמוש

והיה כמובן המורה לעברית. הוא נתן לנו לכתוב חיבור "מה אני רוצה להיות שאהיה גדול". אני ישבתי וחשבתי והתעצבנתי. לא ידעתי מה לכתוב. אחר-כך כתבתי וכתבתי כאילו אחז אותי בולמוס. אני רוצה להיות גם עם שורשים, גם עם כנפיים, כתבתי. למה חייב אדם לוותר על השורשים, אם ליבו חפץ בכנפיים? (כתבתי שלושה סימני שאלה, אחר כך מחקתי שניים). השורשים מפסידים כל כך הרבה, כשהם תקועים באדמה ואינם יכולים לרחף ולראות את נופו האדיר של העץ שהם חלק ממנו ואת היער הגדול שהעץ כולו הוא חלק ממנו. והציפורים שעל העץ, שזכו ויש להן כנפיים, חסרות הן את האחיזה בקרקע. קניהן תלויים בחסדיה של רוח סערה ובחוסנו של העץ, שבסתר ענפיו הן חוסות. על כן, סיימתי, כשאהיה גדול אני רוצה להיות אדם עם שורשים וכנפיים.

אמנון שמוש, "תמונות מבית הספר העממי"

מנהלי בתי"ס העל יסודיים
רכזי מקצוע אזרחות בתי"ס
מורות ומורים לאזרחות

בימים אלו אנו יוצאים לדרך עם מהלך "התחדשות הלמידה" אשר עליו הכריזה השרה. מהלך אשר מטרתו להביא לחיזוק הקשר של התלמידים לשורשים, לבניית הזהות ותחושת השייכות תוך כדי היכולת להמריא ולפרוש כנפיים לתפיסה פדגוגית חדשנית המביאה לידי ביטוי שילוב של ידע, מיומנויות ודיון בערכים מתוך חיבור ורלוונטיות לעולם התלמיד תוך גירוי הסקרנות והרצון ללמוד ולהעמיק.

חוזר מפמ"ר לשנת תשפ"ג מפרט את כלל ההנחיות הקיימות והעדכונים במסגרת "התחדשות הלמידה" ומתייחס לרצף הלמידה באזרחות.

לרשותכם צוות הדרכה הנותן מענה מקצועי בסוגיות השונות.

אנו מאחלים לכולכם חופשה נעימה ופתיחת שנה מוצלחת.

בהערכה רבה,

עינת אוחיון

מפמ"ר אזרחות

עלאא אסעד
מוביל מגזר דרוזי

ג'נאן דניאל
מובילת מגזר ערבי
ובדואי

בלהה גליקסברג

מפמ"ר היסטוריה ומפ"א
אזרחות בחמ"ד

תוכן עניינים

1. [תוכנית הלימודים](#)
 - 1.1 [הוראת אזרחות בחטיבת ביניים](#)
 - 1.2 [הוראת אזרחות בחטיבה עליונה](#)
 - 1.2.1 [התחדשות הלמידה](#)
 - 1.2.2 [למידה והיבחנות – תלמידי י"א-י"ב](#)
 - [מיקוד הלמידה \(כלי העזר\)](#)
 - [הנחיות היבחנות עבור לקווי למידה](#)
 - [מטלת הביצוע](#)
 - [עולים חדשים](#)
 - [בחינות לאקסטרנים נבחי משנה](#)
 - 1.2.3 [תוכנית תמ"ר \(תוכניות ממירות בגרות\) באזרחות](#)
 - 1.2.4 [כתיבת עבודות גמר באזרחות 5 יח"ל](#)
 - 1.2.5 [הרחבה / הגבר 5 יח"ל באזרחות](#)
2. [פיתוח מקצועי](#)
 - 2.1 [פיתוח מקצועי - השתלמויות](#)
 - 2.2 [רישיון הוראה](#)
3. [סיורים לימודיים באזרחות](#)

תוכנית הלימודים

תכני הלימוד בתחומי המח"ר (מורשת, חברה ורוח) הם בעלי הפוטנציאל ליצור חוויות למידה עמוקות, מעוררות חשיבה והשראה ורלוונטיות לעולם הלומדות והלומדים, ומתוך כך לפתח זהות ושייכות. **מורי המח"ר** הינם בעלי היכולת לעורר בתלמידים סקרנות ועניין ולייצר את המוטיבציה ללמידה. **תלמידי העל יסודי** מסוגלים, לא רק להשיג בקיאות בתכנים הנלמדים במקצועות המח"ר אלא גם לחשוב ולדון בהם באופן ביקורתי, לחקור אותם בצורה עצמאית ויצירתית ולהציג את מחשבותיהם ורעיונותיהם המתגבשים בכתב ובע"פ.

כשיצאנו לדרך לרפורמת התחדשות הלמידה, לאור הנחות היסוד הללו, שאלנו את עצמנו את שתי השאלות הבאות:

- כיצד אפשר לממש את הפוטנציאל הגלום בלימודי המח"ר ולאפשר למורים, לתלמידים ולתכנים הנלמדים לבוא לידי ביטוי?
- באילו דרכים יכולה מערכת החינוך לאפשר במערכת בחירה והתאמה ולצידן להבטיח את מימוש הפוטנציאל על ידי כלל התלמידים במערכת?

פירוט תוכנית התחדשות הלמידה באה במטרה לענות על השאלות הללו. בחוזר מפמ"ר תמצאו מענה לשאלות ולסוגיות שונות העוסקות בשאלת התחדשות הלמידה המתחילה בשנה הבאה בכיתות י'.

נוסף על כך, תמצאו מענה גם לסוגיית התחדשות הלמידה במקצועות המח"ר גם בחטיבת הביניים באמצעות יחידות הוראה תחומיות וכן בין תחומיות ורב תחומיות.

תוכנית הלימודים באזרחות היא תוכנית משותפת למערכת החינוך על מגזריה: הממלכתי, הממלכתי דתי, הערבי והדרוזי. התוכנית מבוססת על הדגשת אופייה של מדינת ישראל בהיותה מדינה יהודית ודמוקרטית, על היכרות עם המאפיינים, הערכים והעקרונות של המשטר הדמוקרטי ולימודם, על המשטר במדינת ישראל ועל אתגר החיים המשותפים.

1.1 הוראת אזרחות בחטיבת הביניים

במרחב הפדגוגי של חטיבת הביניים תוכלו למצוא מגוון של יחידות הוראה תחומיות, בין תחומיות ורב תחומיות אשר יסייעו בתכנון, גיוון והעשרת הוראת האזרחות.

יחידת הוראה כוללת סדרה של כחמישה שיעורים הבנויים סביב [רעיון גדול מרכזי](#). בכל פריט הוראה משולבות מיומנויות מרכזיות שאנו מבקשים להקנות לתלמידים, דיון בערכים שהלימוד מזמן עיסוק בהם והצעות לפרקטיקות מגוונות להוראה. לצד יחידות ההוראה נמצא מחולל הוראה שאליו תוכלו לגרור את הפריטים שבחרתם, לערוך אותם ולהפוך אותם לשיעורים

מסוגים שונים: פנים אל פנים לצד שיעורים מקוונים וכן ללמידה מרחוק סינכרונית וא-סינכרונית. את השיעורים שהכנתם תוכלו לשמור בסביבה האישית שלכם ולחזור אליהם בכל עת.

[יחידות ההוראה](#)

[תכנית הלימודים](#)

לשאלות ולסיוע ניתן לפנות למדריכה הארצית לחטיבות הביניים עינת דן einatdan5@gmail.com

1.2. הוראת אזרחות בחטיבה העליונה

1.2.1 התחדשות הלמידה- החל בשכבה י' תשפ"ג

התחדשות הלמידה מתמקדת בשילוב בין ידע, מיומנויות וערכים, חיבור בין תחומי דעת וחיזוק הקשר בין הלמידה לחייהם של הלומדות והלומדים בהווה ובעתיד. וכן מאפשרת גמישות ובחירה למורים וללומדים באמצעות שילוב ייחודי של קורסי יסוד תחומיים וכתיבת עבודה מסכמת רב תחומית.

[פרוט מבנה הלמידה בנתיבים השונים](#)

החל מהשנה הקרובה יהיה עליכם לבחור נתיב הוראה-למידה-הערכה עבור כל כיתה שבה אתם מלמדים מבין שלושה נתיבים אפשריים:

1. נתיב למידה מתחדשת

בנתיב זה תוכלו לכוון את ההוראה ואת הלמידה לרמה המקצועית הנדרשת תוך כדי שמירה הן על הסטנדרט והן על האוטונומיה שלכם בתכנון הלמידה ההוראה ובתכנון ההערכה בדרך המיטבית.

במהלך ההוראה תידרשו לקיים כ- 6 - 8 הערכות, חלקן מבוקרות וחלקן בית ספריות.

משימות מבוקרות: שלוש משימות יעלו לבקרה- מבחן ושתי משימות מבוקרות; אחת עבור לומד עצמאי ואחת עבור למידה שיתופית. המשימות שיעלו לבקרה יהיו מתוך מאגר דגמים שנבנה לצורך זה. במאגר שיעלה בתחילת חודש ספטמבר יוצגו דגמים למשימות גנריות ומחוננים מתוקפים. משימות אלו יהיו בהיקף של 60% מציון התלמיד וישוקללו כך:

30% מבחן

15% משימה אישית

15% משימה שיתופית

אחרי העלאת המשימות לא יתאפשר לשנות את הציון על המשימות.

עקרונות ומבנה לכתיבת מבחן מבוקר

במטרה להבנות את הלמידה בהדרגתיות מומלץ להתחיל במשימות הבית ספריות, ורק לאחר מכן מומלץ לשלב גם את המשימות המבוקרות. המשימות המבוקרות (מטלות גנריות) יתפרסמו בתחילת שנת הלימודים. לנוחיותכם, פותחה פלטפורמה מקוונת בשם "[הכוורת על יסודי](#)" - המציעה יחידות ממוקדות העוסקות בסוגיות גנריות ודיסציפלינריות ומאפשרות כמובן צבירה לגמול. בכוורת ניתן להקליק על משבצת 'כאן מתחילים' ולצפות ביחידות המבוא אשר מסבירות את עיקרי הרפורמה ואת שלושת הנתבים בלימודי היסוד. ביחידות המבוא תקבלו הסבר מקיף לכל נתיב בנושא הוראה- למידה - הערכה (למידה מתחדשת, למידה דיגיטלית, מורים מובילי פיתוח). יחידות המבוא יסבירו וידגימו את משימות הביצוע שפותחו בלימודי היסוד. לנוחיותכם - ביחידת המבוא - התחדשות הלמידה מחשבים מסלול מחדש - ניתן לגשת למסך שלב לימודי היסוד לחוץ על נתיב למידה מתחדשת ולהקליק בסרגל הימני על שלב 3 כדי לצפות במשימות הביצוע. המשימות המלאות בכל תחום דעת ישלחו במהלך הקיץ בשילוב הנחיות מפורטות. מצ"ב [סרטון הסבר והדגמה של משימות הביצוע בנתיב הלמידה המתחדשת](#) : [עברית](#) | [ערבית](#).

משימות בית ספריות: הציון ב-40% הנותרים יינתן על ידי המורה על סמך 3-5 משימות בית ספריות להערכת המורה. תפיסת הלמידה המתחדשת פותחת הזדמנויות חדשות נוספות ללמידת עומק של התלמידים בסוגיות רלוונטיות ואקטואליות באזרחות. באופן טבעי בלמידה מסוג זה נדרשת התייחסות אחרת להספק חומר הלימוד ויש צורך לאפשר למורים להתאים את היקף נושאי הלימוד לאופי כיתתם. לרשותכם **כלי עזר מותאם למבנה התחדשות הלמידה** ובו פירוט הנושאים שיש ללמד עם אפשרות מרחב בחירה. בשל חשיבות כל נושאי הלימוד וכן בהתאם להספק הלימוד בכיתה המורים מוזמנים ללמד את כל הנושאים המופיעים בכלי העזר בהתאם לשיקול דעתם. **במצפן הערכה במרחב הפדגוגי** תוכלו למצוא דוגמאות למשימות ולמחווני מסוגים שונים אשר יסייעו לכם בבניית המשימות הבית ספריות וכן ריכוז כל הדגמים והמחווני של המשימות המבוקרות. על מנת לתכנן את תהליך ההוראה- למידה- הערכה בצורה מיטבית, יש להשתמש בכלי הארגוני- תכנון ה"ה. במצפן הערכה תוכלו לעבוד עם **כלי לתכנון אירועי הערכה – ה"ה**. מומלץ שכל בית ספר יבנה תוכנית המותאמת לו בהתאם לשיקולים השונים, בהתאם לידע הנדרש, למיומנויות וכן למשימות הערכה השונות. לבחירתכם, אנו מפרסמים שתי תבניות לתכנון ההוראה שמתוכן תוכלו לבחור את הנוחה עבורכם ביותר.

- [כלי עזר מותאם למבנה התחדשות הלמידה](#)
- [מצפן הערכה](#)
- **אפשרות 1: [תכנון ה"ה – הצעה לדוגמה לתכנון הלמידה באזרחות](#)**
- **אפשרות 1: [תכנון ה"ה – תבנית ריקה לתכנון בית ספרי להוראת אזרחות](#)**
- **אפשרות 2: [לצפייה בכלי לתכנון אירועי הערכה – ה"ה \(צפייה\)](#)**
- **אפשרות 2: [כלי לתכנון אירועי הערכה – ה"ה \(יצירת עותק\)](#)**

• אוכלוסיות ייחודיות

חוזר הנחיות והתאמות להתחדשות הלמידה עבור אוכלוסיות ייחודיות ייצא מהמנהל הפדגוגי ויועלה במרחבים המקוונים של האגפים הרלוונטיים (שח"ר, עולים, חנ"מ, לקויות למידה).

2. נתיב למידה דיגיטלית

נתיב זה מאפשר שילוב של הוראה בכיתה עם עבודה עצמאית דיגיטלית ומקוונת. הלמידה המקוונת כוללת קריאה, כתיבה, ביצוע מטלות עצמאיות, מטלות שיתופיות, שימוש במדיה (סרטונים לימודיים, אתרים ועוד) ואפשרויות רבות להרחבת הידע. נתיב זה בשלבי פיתוח ויחל בשנת תשפ"ד. מינאר תשפ"ג יחל פיילוט ראשוני בנתיב זה. פרטים בהמשך.

3. נתיב מורים שותפי פיתוח

נתיב מורים שותפי פיתוח בלימודי יסוד, מזמין את המורים לבנות תכנית הוראה, למידה והערכה חדשנית המבוססת על תוכנית הלימודים של תחום הדעת, אבל ייחודית לבית הספר ושונה מהנתיבים שהוצעו על ידי משרד החינוך – תוכנית שיש בה חשיבה אחרת ולמידה אחרת. הנתיב מבוסס על הידע והניסיון שנצברו בתוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה, אבל השאיפה היא לפרוץ דרכים חדשות.

ייחודו של הנתיב בכך שהמורה הוא הכוח המוביל את עיצובו. הוא מְזַמֵּן ארגון מחדש של הלמידה, ובכך הוא יוצר מרחב אוטונומי לבית הספר ולמורים ומאפשר להם בחירה והזדמנויות להביא לידי ביטוי יצירתיות ויזמות ולממש את חזון בית הספר ורוחו. בית הספר יגבש קבוצת איכות של מורים שיהוו מודל לפיתוח תרבות בית ספרית המבוססת על גיוון בדרכי הוראה, למידה והערכה. המשלבת פיתוח חשיבה מסדר גבוה במגוון פרקטיקות.

צוותים המעוניינים לקחת חלק בנתיב שותפי פיתוח וליצור בעצמם את תוכנית הלימודים שלפיה ילמדו במהלך תשפ"ג מוזמנים למלא את השאלון ובמקביל ליצור קשר עם המדריך האחראי על תחום הדעת שלכם:

נעמה סורקיס קוניץ naamask@gmail.com או: תמיר לוי סבג - levyt10@walla.co.il

1.2.2 למידה והבחנות - תלמידי י"א-י"ב

תלמידי י"א-י"ב ימשיכו בתוכנית הלימודים שהייתה נהוגה עד כה על פי המסלולים הקיימים- היבחנות פנימית/חיצונית (לפי בחירת בית הספר), מסלולי תמ"ר וחלוצי הערכה. בתוכנית הישנה יישמר המיקוד שהיה מאז החלה מגפת הקורונה וכן חוקי מענה המותאמים לקורונה.

יש לשמור את אקסל הציונים, המחווון ותיעוד של כלל רכיבי ההערכה שעל פיהם נקבע הציון. על בית הספר לשמור מגוון של עבודות ברמות ביצוע שונות לצורכי בקרה ומשוב.

תוכנית הלימודים המותאמת לחט"ע כוללת:

1. נושאי ליבה ואשכולות בחירה להיבחנות חיצונית או להערכה בית ספרית (80% - סמל שאלון: 34281).

- [מיקוד הלמידה \(כלי העזר\)](#)
- [הנחיות היבחנות עבור לקויי למידה](#)

2. מטלת ביצוע (20% - סמל שאלון 34283).

מטלת ביצוע מהווה הערכה חלופית בית ספרית בהיקף של 20% (סמל שאלון 34283).
דיווח ציוני מטלות הביצוע יהיה באמצעות שימוש באפליקציה. המורה יקבל הודעה עם קישור לטלפון הנייד וזאת רק לאחר שרכז הבגרויות הזין במערכת השילובית את הכיתות ואת המורים ושייך אותם.
יש לדווח ציונים עד לתאריך האחרון לדיווח ציונים בית ספריים על-פי הנחיות אגף הבחינות שתפורסמה בהמשך.
שימו לב כי חלופת מעורבות חברתית תוכר לתלמיד כעבודת סיום שנה במסגרת המעורבות החברתית וכן יוכרו שעות המיזם הקבוצתיות.
להסברים, מחוונים ודוגמאות אפשר להיכנס ל[מטלות הביצוע במרחב הפדגוגי](#).

• עולים חדשים

הנחיות לבחינת העולים על-פי המיקוד לשנת תשפ"ב ולמטלת הביצוע לעולים חדשים נמצאות ב[מרחב הפדגוגי](#).

[מבחן מותאם לעולים חדשים](#).

תלמיד עולה חדש יכול לבחור להגיש מטלת ביצוע המיועדת לכלל התלמידים או [מטלת ביצוע המיועדת לעולים חדשים](#).

לתשומת ליבכם: תלמידים עולים חדשים שבחרים לגשת לתוכנית הרגילה יהיו זכאים לקבל את נקודות הבונוס בבחינה החיצונית בלבד בהתאם למפורט בחוזר מנכ"ל.

כתיבת מטלת ביצוע אינה מזכה את התלמיד בנקודות בונוס נוספות.

• בחינות לאקסטרניים ונבחני משנה

תלמידים אקסטרניים ונבחני משנה נדרשים לגשת לשתי בחינות חיצוניות:

1. בחינה הזוהה לבחינה של התלמידים האינטרניים שמשקלה 80% - סמל שאלון 34281

הפיקוח על הוראת האזרחות, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
רחוב דבורה הנביאה 2 ירושלים 91911, טלפון 02-5603599, פקס 02-5603580

2. בחינה חיצונית נוספת שמשקלה 20%- סמל שאלון 34282 (אין מיקוד לבחינה זו).

למידע על בחינות במסלול האקסטרני וחומר הלימוד

הערה - נבחי משנה שיש להם את אחד מרכיבי הציון מהעבר (מבחן 80% או מטלת ביצוע) יידרשו להשלים רק את החלק החסר ו/או לחזור רק על השאלון שאותו הם רוצים לשפר.

1.2.3 תוכנית תמ"ר (תוכניות ממירות בגרות) באזרחות

תוכניות תמ"ר אזרחות – חקר, מיזם חקר וחלוצי הערכה ממשיכות עם שכבות י"א, י"ב שכבר נמצאות בתכנית.

להיכרות עם התוכניות השונות: תוכנית תמ"ר אזרחות באתר

צוות מדריכי תוכנית תמ"ר :

תמיר לוי-סבג - מדריך מרכז תכניות תמ"ר 050-4551477 levyt10@walla.com

סמר אמארה- מדריכת תמ"ר לחברה הערבית 0503036446 s_smr_e@hotmail.com

נעמה סורקיס-קוניץ: מדריכת לומד עצמאי וחלוצי הערכה 052-6176641 naamask@gmail.com

שרית אלוני - מדריכת חלוצי הערכה 054-4413370 saritaloni@gmail.com

1.2.4 כתיבת עבודות גמר באזרחות 5 יח"ל

כתיבת עבודת גמר באזרחות היא משימה לימודית משמעותית וייחודית בדגש מחקרי המאפשרת לתלמיד התמודדות מעמיקה ומאתגרת ועיסוק בסוגיה שהיא מעבר לנלמד בבית הספר ובתוכנית הלימודים והבחינות. לשם הכנת העבודה מתבסס התלמיד על ידע מדעי עדכני בתחום הדעת, על דרכי מחקר ועל דרכי עבודה מדעיות. זאת בליווי ובהדרכה של מנחים חוקרים ואנשי מדע.

עבודת הגמר באזרחות היא בהיקף חמש יחידות לימוד ויכולה להיחשב כמשימת היבחנות נוספת ל- 2 יח"ל החובה (עבודת גמר לא צמודה) או כמשימה המחליפה את חובת ההיבחנות במקצוע (עבודת גמר צמודה).

לאתר הפיקוח על עבודות-הגמר .

הנחיות לכתיבת הצעת מחקר לעבודת גמר באזרחות ומחוונים .

פרטים נוספים: תמיר לוי סבג – מדריך לעבודות גמר באזרחות levyt10@walla.com נייד: 0504551477

תלמיד הבוחר במסלול של עבודת גמר צמודה באזרחות - לומד 5 יח"ל אזרחות בבית הספר וכן עליו לעמוד

במטלות בית הספר - יהיה זכאי לפטור מבחינת הבגרות החיצונית - זכאי ל- 5 יח"ל.

1.2.5 הרחבה/ הגבר 5 יח"ל באזרחות

הגבר באזרחות - אפשר להרחיב את לימודי החובה באזרחות ל- 5 יחידות לימוד במסגרת מגמת אזרחות. לימודי הגבר באזרחות תורמים לחינוך אזרחי ולהנהגה ערכית של בני הנוער. תכני ההוראה מטפחים חשיבה ביקורתית, אחריות ציבורית ורגישות חברתית. תלמידי המגמה משתתפים בפעילויות ייחודיות.

במסגרת התוכנית נלמדים נושאים הבאים: "אתגר הרווחה במדינה דמוקרטית" בהיבחות חיצונית, הערכה חלופית בנושא: "החברה הערבית בישראל" או "דת, חברה ומדינה בישראל" ומיזם (עבודת חקר בקבוצות) בנושא שנתון לבחירת המורה והתלמידים.

מיקוד הלמידה ישאר כפי שהיה. פרטים אצל המדריכה הארצית.

לכל שאלה בנושא יחידות וכיתות ההגבר ניתן לפנות למדריכה הארצית המרכזת נושא זה:

אלישבע כהן: e7cohen@gmail.com

2. פיתוח מקצועי

2.1 פיתוח מקצועי- השתלמויות

לקראת השקת הרפורמה להתחדשות הלמידה במקצועות המח"ר, הוקמה עבור מורי העל יסודי: חט"ב והתיכונים, פלטפורמת למידה לפיתוח מקצועי, מקוונת, חדשנית, במנות קטנות ובהתאמה אישית.

בכוורת יחידות א-סינכרוניות מקוונות, מושקעות וידידותיות, של 3 שעות למידה עצמית בבית, בכל זמן ומכל מקום, והמורה יכול לבחור לעצמו את התכנים שהוא חושב שיסייעו לו באופן מקצועי, תוך צבירת גמול.

הפלטפורמה פתוחה עבור כלל עובדי ההוראה כבר עכשיו, ובהדרגה עולים בה יותר ויותר תכנים העוסקים בהענקת כלים למורים עבור עקרונות פדגוגיים, תפיסות חינוכיות ומיומנויות כמו: לומד עצמאי, למידה בינתחומית ורב תחומית, חשיבה וחקר, רעיונות גדולים, SEL בתחומי הדעת, מיומנויות כתיבה, המורה כמנחה, מיומנויות 2030 ועוד.

למורי המח"ר, לצד כלים בנושאים כלליים, יעלו יחידות קטנות של 3 שעות דיסציפלינריות שיכולות להעשיר את המורים ולסייע באתגרים, בהשראה ובעוד.

בנוסף במשושה המכונה "כאן מתחילים" יחידות מקוונות ללמידה עצמית המסבירות והמבהירות את הרפורמה בצורה מאירת עיניים ומדויקת.

בכוורת ניתן ללמוד באחד מ 4 ערוצים:

הפיקוח על הוראת האזרחות, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
רחוב דבורה הנביאה 2 ירושלים 91911, טלפון 02-5603599, פקס 02-5603580

א. **הערוץ הגמיש** - המורה בוחר יחידות לפי בחירתו, בליווי מנטור המסייע למורה בדרכו, ומהווה כתובת אנושית לתמיכה, ועידוד. מסלול זה כבר פתוח ללמידה.

ב. **הערוץ המשולב** - מסלול המשלב בין יחידות ותכנים הנלמדים במסגרות אחרות (השתלמויות בית ספריות | פסגות | אחר) ויחידות מתאימות בכוורת, או יחידות לבחירת המורה בכוורת. ניתן יהיה לשלב יחידות כוורת בהשתלמויות בית ספריות. המסלולים המשולבים יתחילו לפעול בשנת הלימודים הבאה.

ג. **הערוץ הממוקד** - השתלמויות מקוונות מונחות של 30 שעות, לפי נושא/מסלול או תוכן מוגדר. מידע בנושא הערוצים הממוקדים בתחום הדעת ניתן לקבל מהמפמ"ר וצוות המדריכים.

ד. **למידה עצמית**, ללא גמול - פתוחה תמיד לכל מורה, 365 ימים בשנה 24/7.

מוזמנים להיכנס ולהתרשם מהפלטפורמה, מחוויית לימודים חדשנית ומהנה.

[לסרטון הסבר](#)

[להתרשמות מהסביבה](#)

[להרשמה למסלול הגמיש בסמסטר קיץ](#)

בשנת הלימודים תשפ"ג, תיפתח מערכת מצפן, מערכת חדשה לניהול הפיתוח המקצועי. המערכת מחוברת למערכות ניהול ידע של המשרד ותאפשר תכנון וניהול תהליכי הפיתוח המקצועי מבוססי נתונים ומותאמים לצרכי בית הספר כארגון ועובד ההוראה כפרט.

ההרשמה של כל מורה לתהליכי הפיתוח המקצועי תהיה דרך פורטל עובדי הוראה במרחב פיתוח מקצועי והדרכה. עובד ההוראה ייכנס באמצעות ההזדהות אחידה, ויוצע לו מגוון אפשרויות הלמידה המותאמות לצרכיו, בהתאם למקצוע ההוראה, התפקיד והשיוך המוסדי.

לפרטים ושאלות ניתן לפנות למור ברנד המדריכה הממונה על הפיתוח המקצועי: morbrand1@gmail.com

2.2 רישיון הוראה

רישיון ההוראה הוא שמתיר למורה לעסוק במקצוע ההוראה במערכת החינוך בישראל. קיימים מספר תנאים למתן רישיון הוראה באזרחות המפורטים בחוזר מנכ"ל 2/סד (א) [באתר מפמ"ר](#).

לשאלות נוספות אפשר לפנות לגב' מירב פירו- יצחק (הממונה על הרישיונות בכל תחומי הדעת) - תחום תנועת עובדי הוראה רישוי והסמכה, טלפון: 0733935101 דוא"ל: meravpi@education.gov.il

או למדריכת אזרחות, גב' איריס אלטרגוט: irisgot1@gmail.com

3. סיורים לימודיים באזרחות

אנו ממליצים בחום לתבל את לימודי האזרחות בפעילויות מחוץ לביתה. רשימת אתרים מומלצים ואנשי קשר לתיאום אפשר למצוא במרחב הפדגוגי.

נעדכן כי מרכז המבקרים של הכנסת חידש את פעילותו. מוזמנים לתאם סיורים.

מערכת החינוך הישראלית מטמיעה בשנת הלימודים תשפ"ג את תכנית הגפ"ן – גמישות ניהולית פדגוגית. בית הספר, מקבל מעתה משאבים בסלים שונים לטובת העשייה החינוכית – לימודית בבית ספרו, ויכול להתאים את הדגשים, הצטיידות בית ספרית ואת התוכניות אותם יפעיל, לאוכלוסיית התלמידים והמורים ולקהילה בהם הם פועלים.

מדובר במהלך רחב מאד היוצא לדרך ומלווה באופן טבעי בהרבה מורכבויות, חששות וצורך בתקון והתאמה תוך כדי תנועה.

אנו נסייע בתהליכי ההוראה הלמידה והערכה אותם אתם מפעילים, תוך התאמה למסגרות החדשות. הפיתוח המקצועי וקהילות המורים ימשיכו לתת מענה פדגוגי למורים ולתמוך בהם. ביחד נבין את האתגרים וננסה למצוא להם פתרונות לשנה הקרובה בפרט, ולשנים הבאות בכלל.

חופשה נעימה וחזרה מוצלחת ובטוחה לשנת הלימודים הבאה,

בברכה,

עינת אוחיון

מפמ"ר אזרחות וכל צוות ההדרכה

העתקים:

ד"ר מירי שליסל, יושבת ראש המזכירות הפדגוגית
ד"ר טלי יניב, מנהלת אגף חברה ורוח המזכירות הפדגוגית
גב' דסי בארי, מנהלת האגף לחינוך עי"ס
גב' שוש נגר, ראש מינהל החמ"ד
מר דויד גל, מנהל אגף הבחינות
מנהלי מחוזות
מפקחי המחוזות
מחמ"דים
גב' שירין חאפי נאטור, מנהלת אגף החינוך לערבים
גב' איה חיראדין, ממונה על החינוך הדרוזי
ד"ר מוחמד אלהיב ממונה על החינוך הבדואי